

1259

OPRAVDOVÝ

KREŠTĀN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka
 Na štvrt roka

Jednotlivé číslo 3

Vychodí každú nedeľu.

Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.

Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Na Nový rok.

«Rok je len krátky okamih vo večnosti» — hovorí básnik; ale v živote človeka jedon je-
 diný rok dosť často znamená veľký čas.

Deň za dňom sa mňa bez prestania, ale jedon rok tvorí predsa istý zavretý celok, jednu osobitnú dobu v našom živote.

Na sklonku roka podávame si účet, aký bol rok pomínaný, a hneď obraciam sa k novému roku: čo nám prinesie, dobré či zlé?

V takúto dobu dušu človeka pojmajú rozličné city. Nemyslíme pri tom len na seba samých; človek zdravého umu a citného srdca nedopusť sa takejto sobeckosti. Na počiatku nového roku myslíme aj na svojich blízkych, na rodinu, na priateľov, na známych, ba aj na širšie kruhy spoločnosti ľudskej; či týchto v novom roku očakáva šťastie a radosť a či smútok a nešťastie?

Odpoveď na tieto otázky nedostaneme. Je to tajnosť budúcej doby, — a tú neprezradí nám nikto. Predvídať nič, —

len žiadať si môžeme niečo. — Iste, že si každý žiada to najlepšie, čo ho môže urobiť šťastným, blaženým.

Nemožno nám je vedieť, čo si kto žiada v novom roku; do tajností duše ľudskej je nemožné nazrieť. Nie sme povolani posudzovať žiadosti a túžby jednotlivcov, my zaberáme sa s ľudskou spoločnosťou vo všeobecnosti. Vidíme teda, čo najväčšmi chybuje terajšiemu človečenstvu a čo mu my žiadame k novému roku.

Každodenný život učí nás, že terajšie človečenstvo stojí na vyššom stupni rozvoju ako dávnejšie. V osiatných desaťročiach vidíme už značný vývin na každom poli. Ale človečenstvo neuspokojí sa ani s týmto rozvojom, ustavične ženie ho napred túžba po dačom novom a dokonalejšom, čo mu bude slúžiť k obľahčeniu pozemského života.

Všetky námahy terajších ľudí smerujú k tomu, aby si zaopatřili čím ľahšie a čím príjemnejšie

Na urlaube.

ced.

živobytie. Toto — podľa pravidiel terajšieho života — len tak možno obsiahnuť, ak si každý zaopatrí čím viac majetku, čím viac bohatstva a skrze to nadobudne čím viac moci nad ostatnými členami svojej spoločnosti.

Túžba po bohatstve a po moci zemskej je známkou nášho veku. Pomocou bohatstva a skrze svoju moc mieni terajší človek založiť svoje šťastie. Toto šťastie vidí zase v tom, že si lahodí v sláve pozemskej a snaží sa vyprázdniť až do dna všetky slasti pozemského života.

Terajší človek, aby si mohol nadobudnúť bohatstvo a potrebnú moc, pomocou ktorej vdvihne sa nad ostatných, — použije k tomu každý prostriedok, nehľadiac na to, či svojimi skutkami neoškodí svojho blížneho. Túžba po bohatstve a po moci zemskej natolko zaujala myseľ terajších ľudí, že z ich srdca vyobcovala lásku k blížnemu.

Áno, *láska* chýba terajším ľuďom, a tú im my prajeme ako novoročný dar.

Láska je tá, ktorá nás povznáša a bez lásky je život ľudský prázdny, neprístupný vznešenejším citom.

Bohužiaľ, v našich časoch jest u ľudí málo lásky. Vidáme často, že brat proti bratovi, syn proti otcovi, blížny proti blížnemu svojmu vystupuje násilne a s nenávisťou v srdci; ak mu len stojí v ceste, ktorú si on vyvolil k dosiahnutiu svojich často nečistých cieľov.

Lež nielen jednotlivci, aj väčšie kruhy spoločnosti ľudskej vystupujú proti sebe bez lásky a milosrdnosti, aby zveľadily svoje bohatstvo alebo svoju moc, a aby jedna stránka mohla panovať nad druhou. A to všetko preto, že láska vymiera zo srdca terajších ľudí.

Iste nie je to dľa Božieho príkazu, ktorý nám nakladá: Miluj blížneho svojho, ako seba samého.

Boj by čas, aby sa terajšie človečenstvo vrátilo k tomuto príkazu a aby sa ho prísnejšie držalo ako dotiaľ. Čas je, aby sme netúžili po moci a bohatstve, lež radšej po láske a spokojnosti duše. Cieľom nášho života nech je nie žiť v rozkošach a panovať nad svojimi blížnymi, ale vydobíť si ich lásku a žiť pokojne a v svornosti s nimi.

Boh je láska, a kto v láske prebýva, v Bohu prebýva. — učí nás Písmo sväté. Kde je láska, tam je aj požehnanie Božie.

V tej nádeji, že v nastávajúcom roku táto láska v hojnejšej miere bude prevládať v srdci ľudskom ako v pomnulej dobe: prajeme všetkým dobrým ľuďom *šťastlivý Nový rok!*

Slovo k rodákom.

«Sláva Bohu na výsostach a pokoj ľuďom na zemi». Tieto sväté slová ozývaly sa pred vekami svetu. Vznešené heslo toto ozíva sa každoročne po dnes, a hlásané bude až do konca sveta. A predsa i oslavovanie Stvoriteľa, Vykupiteľa a Posvätitela sveta nezmáha sa, ale riedne — pokoj Boží nechce akosi panovať medzi ľuďom. Čo, kto je tomu vina? Svet a jeho vášne, náruživosť, pýcha, márnivosť a nadutosť.

Narodil sa Spasiteľ, ale ľudstvo — nechce byť vykúpeným. Modly si stavia svet, vzýva a velebí formy. O, keď by sa znovu zrodil Kristus nie *nám*, ale *v nás*, aby sme duchom jeho okriali a sväté pravdy *jeho* nasledovali.

Nasledovatelia, vyznavači jeho sú *všetci kresťania*, a ani títo neusilujú sa sjednotiť sa v ňom, nehľadajú uskutočniť prorockú jeho výpoveď: «a bude jeden ovčinec a jeden pastier.» Ovčinec by bol, no pastierov je mnoho, to jest tu na tomto svete mnohí si osobujú a pre seba vydobíť hľadajú *moc pastiersku*. Márnivosť, pýcha a nadutosť ľudská Boha napodobníť sa smelí, a miesto sväzkov lásky putá otrockej poslušnosti kladie na veriacich. Duch pravdy a slobody Kristovej je ubíjaný; vyvinúť sa nesmie, lebo mnoho je žoldnérov, ktorí týmto ujarmením k moci a výhodám prišli, a preto starajú sa moc svoju na silu a bezprávne si upevniť a výhody svoje zabezpečiť.

Bár by Kristus zavítal ku nám, umiestnil sa v srdciach našich, a tak k zahanbeniu priviedol oných známych priekupníkov, ktorí s jeho Božskou osobou a s jeho svätosťami kortešačky prevádzajú, a pravdy jeho nohami šliapu, hovoriac, že to je Božské, čo sa po stoliatiach a v najnovších časoch skrz ľudí ustálilo, kdežto pravdy evanjeliuma ľudu tajnými zostávajú, a kto sa ich opováži svetu hlásať, toho časopis «Kresťan» hneď za horšieho od pohana: za luterána vyhlási.

Cirkev kresťanská je všeobecná, a všeobecnosť táto patrí celému kresťanstvu, ktorého pôvodcom je Kristus. Uznanie, v platnosť uvedenie pravdy tejto znamená: pokoj ľudí na zemi. To je missia kresťanských kňazov, jestli sa chcujú za nástupníkov apoštolských považovať, aby sjednotenie kresťanstva hľadali v jeden ovčinec, ktorého pastierom je Kristus. Na miesto toho oni nesváry vzbudzujú, rozdiely hľadajú, tie utvrdzujú a množia; výlučnosť si osobujú pre svoje náhľady. Lebo pravdy kresťanské sú len jedny, a iba ľudské náhľady v nich sú rozdielne. Zničte márnivosť a prevelkú dôveru v rozumy vaše ľudské, a sjednotíme sa vo viere, ktorá je jedna, stála a večná.

Hej! klesá i kresťanstvo, horlivosť sa trati, nábožné city rednú, cnosti kresťanské hynú. Čo, kto tomu vina? Vina sú tí, ktorí miesto povinného vynačovania v náboženstve, miesto kázania a vysvetľovania slova Božieho, stav svoj a jeho výsady, ako aj im sverené sväté miesta kazateľníc k sobeckým, svetským, kortesačským cieľom používajú, upotrebujú. Ktorí domy veriacich nie čo sluhovia Pána Krista, ale ako agenti politických strán navštevujú, neposilňujúc úbohých vo viere, ale huckajúc ich proti druhým. Jedným slovom takí, ktorí všetko iné sú, len nie kňazia, všetko iné konajú, len nie svoje kňazské povinnosti. Každá nemorálnosť, každý mravný neduh, každý výstupok, prečin a zločin má čo hriech kňaza smútkom naplniť a povzbudiť ho k tomu, aby na vykorenení, vykynožení jeho pracoval. Čo ale vidíme? Vidíme to, že sa kňazia tešia tomu, keď pobúrené, zavedené luzy až ku zburám sa dotisnú; keď v mravnej slepote zločiny páchajú, keď beznábožnými sa stanú. Tešia sa tomu, lebo vraj to oni predpovedali. Zlo je ľahko predpovedať, ale či sa postarali o to, aby ľud mravne a duševne nepustnul? Či ho vyhľadávali so slovom Božím? Plnoústo hlásajú, že len kresťanská morálka môže ratovať ľudstvo a štát. Nuž prečo že ju nevyučujú? Veď sú vari oni nástupníci apoštolov a učiteľov viery? A veď snád i oni sú vlastenci? Ak áno, nuž už ako takí majú tiež svojím spôsobom na zveladku vlasti a národa pracovať. Alebo snád kňazia nemajú iné cirkevné povinnosti mimo kostola? I náboženstvu majú ľud slúžnoci učiť? Že sa ľud nenábožným stáva, toho vinu ľudárski kňazia svalujú na štát; čoby ozaj povedali, keď by niekto to tvrdil, že za neplatenia daní kňazia sú zodpovední? Štát má svoje úlohy a plní ich; kňazia tiež majú svoje úlohy, a mnohí neplnia ich. Nemyslíme onú obrovskú väčšinu skutočných duchovných pastierov, ale len politisujúcich ľudárov. Títo nech najprv odslúžia to, za čo sú platení, a za tú milosť Božiu, ktorou svoje vznešené úlohy obdržali, nech odslúžia sa na tom poli, ktoré výlučne im je sverené, vo vinici Pána, a len potom, ak im ešte času a sily zostane, len potom nech sa miešajú ešte i do svetských vecí. Áno, práve teraz majú lepšiu príležitosť dokázať sa učeníkmi Pána, ako misiónári, ktorí idú medzi pohanov, lebo títo len nových vyznavačov hľadajú, tamí sú ale povinní udržať vo viere starých. No a ľahšie je nadobudnúť ako udržať. A potom, jestli sa misiónárom ani nepodarí získať duše, za to nikto ich neobviní; jestli ale kňazia zo stáda svojho duše utratia, za to sú oni zodpovední. Škoda sa je tedy pátrom od «Kresťana» tešiť nad upadovaním náboženstva, lebo veľká časť viny toho na nich padá. Vinní sú tým spôsobom, akým k

ľudu ich kázne počúvať naučenému hovoria a píšú, vinní sú ale menovite takými hnusnými skutkami, akého sa ľudársky prorok Lepsényi dopustil, keď súd a zákon oklamať chcel. Nech nato odpovie Ján Žilinský, či taký má byť kresťan, či takéto skutky smie páchať kňaz kresťanský? Ak áno, tak mu uveríme, že my «opravdoví» nie sme takými kresťanmi, ani nimi nikdy nebudeme. I nás vynačovujú kňazi, i nám vysvetľujú slovo Božie, sú to ale opravdoví kňazi, a nie takí ako Žilinský a Lepsényi.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Ministerský predseda barón Bánffy u kráľa. Ministerský predseda odcestoval v pondelok večer do Viedne, kde ho kráľ v utorok pred obedom prijal a dlhší čas sa s ním radil. Ministerský predseda predniesol kráľovi, čo zamýšľa vláda spraviť na ten pád, jak by sa návrh o provisoriume nestal do 1-ho januára zákonom. Jako počuť, kráľ odobril všetko to, čo mu barón Bánffy predniesol.

Politické rozporenie. Vianoce sa pomínuly bez toho, aby sa politické rozporenie bolo zmenilo. Krajná ľavica vedie obštrukciu proti predlohe o sriadení colného územia a banky aj ďalej a silou-mocou usiluje sa vládu prinútiť, aby koncom roku, alebo 1-vým januárom vydala nariadenie, ktorým do života uvedie sa predloha vlády, ktorej prijatie prekáža krajná ľavica.

Dost smutné je, že 40—50 vyslancov vstave je prekaziť to, čo si žiada a za dobré uznáva vyše 400 ablegátov a skoro veškeré obyvateľstvo.

Čím viac sa ale blíži osudná hodina, v ktorej vláda bude prípadne prinútená proti konštitúcii nariadením spravovať, administrovať vlast našu, tým viac hlasovj ozýva sa proti obštrukcii. Aj v tábore samej neodvislej strany niet jednoty; aj tu väčšina vyslovila sa proti obštrukcii, asice preto, že teraz vedená obštrukcia není nameraná proti vláde, lež proti konštitúcii našej. Tento zdravý náhľad ale, žiaľ Bohu, neprijali všetci neodvislí vyslanci a títo aj ďalej hovoria proti návrhu vlastne proti konštitúcii. Aj výbor hlavného mesta Budapešti vyslovil sa proti obštrukcii, a Budapešť nasledovaly v tomto aj iné mestá.

Chovanie sa neodvislej strany odsudzujú nielen tu doma, lež aj v cudzozemsku. Dosiaľ bol náš snem po celom svete známy čo taký, kde politická rozumnosť vždy panovala, kde opposície vždy vedely nahliadnúť, pokiaľ môžu ísť bez toho, aby sa dopustily protivlasteckosti. Tentoraz ale krajnú ľavicu opustila politická múdrosť, lebo obštrukciou neškodí vláde, lež auktorite celej krajiny, škodí konštitúcii, ktorú voľ-nevoľ musí vláda naštrbiť tým, že vydá nariadenie, ktorým vypovie podr-

žanie dneskajšieho stavu na jeden rok. A všetko toto zlo robí krajná ľavicová strana, aby neprijemnosti narobila barónovi Bánffyemu a s ním spolu celej vláde. A čím ťažšie je br. Bánffyho postavenie, tým silnejšie musí sotrváť na svojom postavení, nesmie ho zbabele opustiť.

Novoročné prázdniny snemu. Jako krátke boly vianočné vakácie snemu, práve tak krátke budú aj novoročné, asice budú všetko spolu 3 dni trvať.

Nový rok v politike. Na Nový rok pozdraví v mene liberálnej strany Béla Lukács uhorskú vládu, na pozdrav odpovie barón Bánffy. Na tieto reči politický svet je veľmi zvedavý, lebo s istotou sa dá na to rátať, že ministerský predseda veľmi vážne osvedčenia pustí do sveta.

Zajímavá bude aj reč grófa Apponyho, ktorého pozdraví národná strana čo svojho vodcu.

Z Rakúska. V Rakúsku už započala vláda panovanie bez ríšskej rady. Vydala nariadenie o tom, jakú podporu majú dostať obyvatelia tých vidiekov, ktoré boly v júli minulého roku poškodené povodňou. Vláda bola zadala svojho času návrh zákona o tomto, ponač ale ríšska rada nebola v tom položení, žeby bola mohla tento návrh pojednávať, vláda ho nariadením uviedla do života.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne dňa 21. decembra. Neodvislá strana pokračuje vo vydržiavaní dlhých rečí proti návrhu o samostatnom sriadení colného územia a banky.

Dnes hovorili traja rečníci, asice: Julius Szinay, Štefan Kiss Kološvári a Béla Mezössy. Všetci rečníci hovorili zato, aby Uhorsko neuzavrelo viac colno-kupeckú smluvu s Rakúskom, lež aby vlast naša bola vyhlásená za samostatné colné územie a aby sme si založili samostatnú uhorskú banku. Hovorili, že nás Rakúsko oberalo, že len spolok s Rakúskom zapríčinil náš neblahý stav atď.

Zasadnutie snemovne dňa 22. decembra. Na začiatku zasadnutia hovorili dvaja neodvislí vyslanci, asice: gróf Bengenyly a Ladislav Meskó. Hovorili len to, čo už aj iní vyslanci hovorili.

Zatým vstal ministerský predseda barón Bánffy a povedal veoná reč, ktorou objasnil čo chce vláda. Vláda uznáva a vie, že má zákonom zabezpečené právo, aby mohla osobitné colné územie postaviť, jak to uzná za dobré a prospešné. Nateraz ale vláda nechce osobitné colné územie, lebo smluvu s Rakúskom drží za osožnejšiu, jak sa len dá tak uzavrieť, že naše záujmy nebudú poškodené. Avšak stať sa môže aj to, že sa nepodarí s Rakúskom takú smluvu uzavrieť, v ktorej by boly zachránené naše záujmy, práve preto vláda prijíma ten návrh, aby sa sossbieraly potrebné dáta k postaveniu osobitného colného územia, a aby tieže boly aj uverejnené.

Uhorská vláda roku 1897. vypovedala Rakúsku colno-kupeckú smluvu, aby pri utvorení novej smluvy mohla ochrániť záujmy našej vlasti. Ohľadom novej smluvy nevedely sa vlády na čas ustáliť a preto bol zadaný v lete návrh zákona o jednoročnom provisoriume. Návrh tento prijala aj neodvislá strana. Medzitým v rakúskom sneme nastaly také pomery, že návrh o provisoriume tam nemohol byť prijatý. Vláda, aby konštitucionálnosť Uhorska zachránila, podala novú predlohu, ktorá je s tou prijatou totožná, lenže je v tejto poslednej aj to povedané, že tohoto roku stojíme už na právnom základe samostatnosti colného územia, ktoré nechceme hneď uviesť, lež predbežne ešte na jeden rok zostaneme pri starom a budeme sa usilovať buď dohodnúť, buď uvedieme samostatné colné územie. Rečník nepochopuje, prečo neodvislá opozícia brojí proti teraz pojednávanému návrhu, keď taký samý už v lete prijala. Že teraz pojednávaná predloha neuráža ústavu, toho dôkazom je aj gróf Apponyi, ktorý ačkoľvek je veľkým nepriateľom vlády, predsa návrh nielen že prijíma, lež ho aj podporuje.

Vyzýva opozíciu aby nepoužívala proti vláde tú samú zbraň, čo rakúska opozícia. Upozornil opozíciu, že následkom obštrukcie privedie krajinu do takého položení, za ktoré nebude chcieť prevziať zodpovednosť. Vláda aj v tom páde, jak krajná ľavicová strana prekazí prijatie návrhu do konca roka, bude vedieť, čo je jej povinnosťou, čo leží v záujme krajiny. Odporúča návrh k prijatiu.

Reč ministerského predsedu spravila hlboký dojem na všetkých vyslancov.

Zasadnutie snemovne dňa 23-ho decembra. Darmo vyzýval včera ministerský predseda krajných ľavičiakov, aby si dobre rozmysleli, čo robia, keď chcú prekaziť prijatie pojednávaného návrhu. Nič neosožilo. Aj dnes hovorili traja rečníci z neodvislej strany. Nového nič nepovedal ani jeden, všetci len prizvukovali, že je pre Uhorsko výhodnejšie samostatné colné územie, než smluva s Rakúskom.

Zasadnutie dňa 27-ho decembra. Po krátkych vianočných prázdninách vydržiavali vyslanci zasadnutie nie jako riadne pred obedom, lež odpoľudnia od 4-tej do 8-mej hodiny. O tomto zasadnutí môžeme len toľko zaznačiť, že hovorili 4-rečníci z neodvislej strany.

Naša úloha.

Každý rozumný človek, každý dobrý gazda musí si ohľadom najbližšej budúcnosti istý plán a rozpočet ustáliť, aby isto kráčal a nebol vystavený nepredvídaným prekvapeniam za koristi. Ako jednotlivec, tak majú robiť aj národy; ba tieto ešte viac než jednotlivec, lebo prípadné rozhodnutia a ustálenia tamtych sú o mnoho vážnejšie a nedajú sa tak rýchle uskutočniť, ako to potreba sebou donáša, a ako to jednotlivý človek v mnohých pádoch dosť snadno urobiť môže.

Najobyčajnejšia doba robenia plánov a rozpočtov je nový rok, táto hraničná doba, ktorá jedno obdobie trvania nášho završí a druhé otvára. Viem dobre, že rozvažliví Slováci naši ohľadom osobných a rodinných potrieb úlohe a povinnosti svojej zadosť urobia. Chvalitebné a osožné bude to pre nich a ich rodiny; no to je ale len maličká čiastka oných veľkých úloh, ktoré na nás Slovákov práve s príšlým novým rokom tak rečeno úhrnom sa valia, sú to veľké, významné a povedzme si otvorene, aj ťažké úlohy politické a národnostné, ktoré bária nás aj pred tým viazaly, ale nikdy nepotrebovaly tolko rozvahy, a rozmyslenia, ako práve teraz.

Keď svoje privátne záležitosti nezanedbáme lež usilujeme sa začiatkom nového roku potreby a povinnosti svoje uvážiť; ciele si vytknúť a ustálime sa, jakými prostriedkami chceme tiež dosiahnuť: tým potrebnejšie je, aby sme, čo rod slovenský, značná to čiastka jednotného uhorského národa, svoje vlastenecké, národné, štátne, politické a spoločenské úlohy čisto a jasne poznali, a keď sme tiež, základne poznali, rozhodnime sa, jako sa budeme ďalej chovať, čo budeme ďalej robiť.

Aby sme tomu zodpovedali, predovšetkým musíme byť na čistom strany toho, čo sme my Slováci v Uhorsku. Skutočne a neodtajiteľne sme vážna čiastka jednotného politického národa uhorského. Sme jednoprávni občania uhorského štátu. Sme spolusynovia matky vlasti. Toto je naše prirodzené a zákonné postavenie v krajine, a toto naše vlastníctvo je prameňom všetkých našich práv i povinností. Na tomto základe sme žili i prospievali už tisíc rokov, na tomto základe daj Bože, aby sme až do konca sveta trvali.

Čo v riadnych pomeroch štát od nás požaduje, to sme z veľkej väčšiny vždy ochotne plnili, a že i naďalej ochotne plniť budeme, o tom niet ani pochybnosti. Ale bohužiaľ to dnes není dostatočné, bo terajšie pomery naše riadnymi pomenovať nemožno. Ba vyznať nám nutno, že drahá vlasť naša dávno nebola v tak neblahých, v tak nebezpečných pomeroch, v takom osudnom položení ako v dňoch prítomných. Aké ťažkosti treba nám premôcť v otázke vyrovnania s Rakúskom; kto je hotový v oči otázkam týmto i jej ústavnosť obetovať svojim osobným chuťkam: to ste sa dočítali v časopise našom, a viete aké je to nešťastie, keď veľký počet na slovo vzatých múdrych a skúsených mužov nemôže obrániť verejné všeobecné dobro pred pár omámenými protivníkmi. Ale v národno-gazdovských otázkach si pomôžeme, len aby sme aj v politických zviazili nad pošetilcami, ktorých je veľmi ťažko presvedčiť, že chodia po bludnej ceste. Vonkajšia i vnútorná agitácia vrhla sa na pole národnostné.

Aby ústavnej vláde ťažkosti spôsobili, aby vo verejnom živote čím väčšie zmatky zapríčinili: usilujú sa podríť jednotu národnú, a z jedného politického národa utvoríť by chceli počet rečovných národíkov, ktoré by potom ku sebe príbuzným kmeňom sa tiahnuc, i štát náš tisícročný stroskotať v stave boly. Že je to nevlastenecké, že to vedie k vlastizrade, na to zabúdajú. Svedomie a vlastenecké obavy udusili v sebe, a v zaslepenosti svojej vlastné podpaľujú si domy.

Nuž Slováci ich v tom nasledovať nesmejú, nemôžu a nebudú. My sme boli večne verní v zlom i dobrom vlasti; my pridržali sme sa stále a pevne nerozlučných sväzkov spajajúcich obyvateľov krajiny v jeden jedinný celok bez ohľadu na náboženstvá a reči. My sme boli stáli vo všetkých pohromách a takí chceme a máme zostať i naďalej, aby sa dokázalo i teraz poznovu, čo už tisíc rokov bolo pravdou, že spolu s bratmi Maďarmi my tvoríme opravdu uhorský jednotný štát, my sme vždy rovnako verní synovia jeho.

Národnosti sa stroja isť mylnou, chybnou a považlivo-záhubnou cestou; zabúdajú na svoju najsvätejšiu povinnosť, na lásku k vlasti. My Slováci to robiť nesmieme, my práve všetkým ostatným dobrý a nasledovania hodný príklad dať máme. — Práve tak ako úlohou celého Uhorska je teraz to, dokázať patričným i celému vzdelanému svetu, že Uhorsko je ten opravdový a pevný základ panujúceho domu Habsburgov a Rakúsko-Uhorska, práve tak úlohou našou je dokázať vláde, spolubratom Maďarom a celému svetu, že my sme verní a oddaní spojenci štát udržujúcich vrstvi národa; že sa my nikým sklátif a od pravej cesty odviešť nedáme: aby tak pokušitelia naši už vopred vedeli, že marné by boly ich námahy, ktorými by nás k sebe a k svojim záujmom pripútať chceli. Dokázať nám treba, že čo Slovák to Uhor, ktorý za vlasť svoju a jej blaho všetko obetuje a všetko sniesť je hotový. Tieto zásady nech nás vedú v tomto novom roku, a Boh nech zdaru dá nášmu spravodlivému účinkovaniu! Na zdar!

DOPIŠY.

Veľká Štiavnica, dňa 26. dec.

Vysokoctený pán Redaktor!

V našej obci jest dost takých ľudí, ktorí vedia s perom dost obratne narábať, a predsa nenapíšu nič do tohoto milého časopisu. Veď, povediac pravdu, dost jesto, o čom by sa dalo písať. Tento milý časopis čítam od prvu a len niektorých dopisovateľov vidím v ňom častejšie. Povedzme pravdu každému, bária tá pravda oči kole, ale si zato z toho nerobme nič.

Náš osvietený (?) pán Rakovszky na diete kričí a lamentuje nad chudobou a novými statkármi, ale nedajbože, aby on, taký boháč, niečo za chudobu urobil. On taký múdry človek, ktorý vládnu tak rozsiahlym majetkom, nevedel ani len domy dať poreparovať pre jeho želiarov a keď prišli sūrne roboty, potom mu už zas nemal kto robiť. A keď ani Sliáčania nechceli odpoly darmo robiť, vtedy mal jeho úradník len roboty a behačky, takže mnoho ráz svoje peniažky musel vydať robotníkom. Lebo tento múdry pán tak robil: pobral peniaze, čo mal a hajde do Paríža alebo do Badenu a doma bieda a trápenie.

Arendátori, páni Schlesingerovci tí to inak robia, tí si spolu s úradníkom prizeraajú a riadne vyplatia robotníkov. Toho roku dali všetky stavy želiarom skoro znovu postaviť, tak že teraz do tridsať rodín má už kde hlavu skloniť. Keď príde teraz domov, môže si pomyslieť, koľké tisíce platí arendátor arendy a ešte i reparuje, kďežto ja som neplatil a nemohol som nič urobiť, tak že som už ani dlhy nevládal platiť a preto vzali majetok a dali do arendy. Pán Rakovszky kričí a vietor to potom ďalej nesie.

V tomto časopise už bolo spomenuté že dosiaľ sme mali už všeliakých učiteľov. Teraz už budeme pozatýmto spomínať, akú máme učiteľku. Tak je, my máme teraz učiteľku takú, že jej páru skoro nenajdeš. Táto učiteľka najlepšie učí deti kresliť, veď to dokázala pri jej malej sestre, keď ju vraj poslala na cudzí dom také figury kresliť, ktoré domový pán nemohol poznať a tak prinútený bol to oznámiť súdu, aby to p. učiteľka tam vysvetlila. Ešte je mladá a kým zostarne, môže to ešte ďaleko doniesť. Zimu máme takú, ako sa patrí na december.

Pánu redaktorovi aj všetkým et. čitateľom prajem šťastlivý nový rok!
Ondrej Višný.

Zdravie našich detí.

Starí Rimania hovorievali, že pri človeku potrebná je zdravá duša v zdravom tele. Podľa tohoto vychovávali oni svoje deti od útlej mladosti; vyučovali ich rozličným vedomostiam, ale pritom ani ich telesné zdravie nezanedbávali. Preto boli ich deti silné telesne i duševne.

Čo sa týka rozličných vedomostí, terajšie deti v tomto ohľade akiste prevyšujú deti staro-rimanské. V našich časoch dieťaťu treba sa učiť mnoho, veľmi mnoho od mahačka, ale o telesný vývin, o telesné zdravie svojich detí terajší rodičia nestarajú sa tak, ako by sa mali. Nasledky tejto neobanlivosti sú časté choroby, ktoré panujú medzi deťmi a úžasným spôsobom riedia ich rady. Terajšie deti sú rozmazané, v telesnom ohľade nie otuzené a preto podliehajú každej chorobe.

Mnohí rodičia už v najútlejšej mladosti rozmaznavajú svoje deti tým, že ich držia v ohromnej teplote. Deti sú ustavične zababúšené v perinách, alebo v hrubých zimných šatách a sedia v teplej izbe pri horúcej peci. Pravda, že telo takéto dieťaťu rozmaznie, oslabne a stane sa až veľmi citlivým. Keď takéto rozmazané decko vyjde raz na čerstvé povetie, hneď sa prechladí, onezdravie. Kašeľ, zapalenie, záškrt atď. sú zväčša následky takejto nerozumnej opatery dieťat.

Deti neslobodno priteplo obliekať, šaty nie sú na

to, aby povetie celkom odlúčily od nášho tela, ale na to, aby príliš studené povetie nepripúšťaly k telu; aby nás mierne sobiaevaly. Hrdlo dieťaťu nech je od mladí vždy slobodné, nie obviazané, nech privyká ku zime. Toto je najistejší prostriedok proti všeliakým chorobám hrdelným, ktoré sú pri deťoch veľmi nebezpečné. Rozličné nákrčníky, „šály“ sú pre deti hotovou nemocou, lebo hrdlo privykne k nim a keď dieťa raz náhodou vyjde von holým hrdlom, hneď sa prechladí a ochorie.

Izba, v ktorej sa deti cez zimu zdržujú, nech je tiež nie príliš teplá a čím častejšie ju dobre prevetrujme. Keď deti vyjdú von, otvoríme okná aspoň na pol hodiny, aby sa povetie v nej občerstvilo. Ak je izba nadmier teplá, deti sa veľmi rozhorúčia v nej, keď potom vyjdú von na slobodu, chladné povetie im ľahko môže zaszkodit.

Mnohí rodičia žiadajú, aby ich deti sedely vždy v izbe a aby aj tam sedely tichúčko, aby sa ani nehýbaly. Toto je neprirozené, lebo dieťaťu treba sa slobodne pohybovať. Neslobodno deti vždy v izbe držať, ba práve naopak: nech sú čím viac na slobodnom, zdravom povetí. Ktoré dieťa sedáva zväčša v izbe, rozmazne sa mu telo a keď vyjde na čerstvý vzduch, ľahko ochorie. Naproti tomu, ak deti privyknu od mladí čím viac tam von sa zdržovať, tak aj chladnejšie povetie vydržia bez toho, žeby im to zdraviu bolo na škodu.

Najťažší vek pre deti na stáva vtedy, keď začnú chodiť do školy. Tam sedia temer celý deň, keď potom prídu domov, ledva si trochu oddýchnu, už ich napomínajú, aby si zase prisadly ku knihám, učiť sa a písať úlohy školské.

Pravda, tomuto nemožno vyhnúť. Do školy treba chodiť každému a učiť sa tiež treba, lebo ináč z dieťaťu nebude nič. Ale ani v tento čas neslobodno zabúdať, že popri duševnom vývine treba sa nám starať aj o telesný vývin, o telesné zdravie detí. Otuzujme nielen ducha, ale aj telo. Preto treba aj školákovi a školáčkam dopriať čím viac slobodného času, aby sa mohli zabaviť, pohybovať na slobodnom povetí.

Veľmi dobre je to, keď učiteľ v každú hodinu vypustí deti von zo školy na dvor aspoň na štvrt hodiny. Za ten čas sa tam von trochu pohrajú a vtedy možno aj obloky na škole pootvárať, aby sa školská izba trochu prevetrala lebo zkažené povetie v neprevetrenej izbe je zdraviu nadmier škodlivé, najmä tam, kde sedí mnoho detí spolu.

Keď dieťa príde zo školy domov, nenúťme ho, aby si hneď zase sadlo ku knihám. Nech si najprv oddýchne, nech vyjde von na dvor, do zahrady, nech sa trochu pobavi na slobode, aby okrialo, aby sa utúžilo na zdravom povetí. Nezabúdajme, že keď dieťa telesne oslabne, ochorie, — tak aj jeho duševná sila ochabne a nebude mať vôle učiť sa.

Povinnosť rodičov a učiteľov je, vyučovať deti a vyvíjovať v nich duševné schopnosti; ale pritom nech nezabúdajú na ich zdravie a na ich telesný vývin. Nech

otužujú deti od útlej mladosti a predovšetkým nech ich nerozmaznávajú. Podnebie našej vlasti je také, že raz panuje u nás tuhá zima a o niekoľko mesiacov nastane zase veľká horúčosť. Vieme, že v zimnej dobe mávame často 20—25 stupňov zimy a cez leto zase 30—35 stupňov tepla. Je to rozdiel 50—60 stupňov. Človek, žijúci pod takýmto podnebím a vystavený takýmto veľkým premenám počasia a poveternosti potrebuje ozaj pevnú sústavu telesnú a otúžené zdravie, aby mu tieto premeny nezaškodily.

Dieťaťu takéto premeny môžu byť ešte väčšmi na škodu, ako dospelému človeku. Rodičom treba teda starať sa o zdravie detí, ale nie tým, že ich zababúšia a posadia k teplej peci, — lež tým, že ich od mladosti otužujú, privykajú ich k zime i k teplote a tým urobia ich spôsobilými k tomu, aby bez pohromy vydržali zimu i horúčosť.

Chorobám celkovite ani takto nemožno vždy vyhnúť, ale to je isté, že také rozmazané, telesne oslabené decko ochorí, skorej podľahne chorobe, ako dieťa silné, otúžené, ktoré ľahšie vyvládze aj chorobu a v kratšom čase vyzdravie.

Ktorý rodič tak vychováva svoje deti, že napomáha nielen ich duševný, ale aj telesný vývin; kto ich nechráni od každého vetrika, ale ich rozumným spôsobom otužuje proti premenám počasia: ten sa najlepšie postará o zdravie svojich detí.

BESEDNICA.

Novoročná noc jedného nešťastníka.

Z francúzskeho.

Jedon starý človek stál pri obloku v noci pred novým rokom a pozeral pohľadom nekonečného zúfania hore k jasnému, krásnemu nebu a zase dolu na tichú, čistú, bielu zem, na ktorej teraz nebolo zúfanejšieho a zarmúteniejšieho stvorenia nad neho. Jeho hrob stál už otvorený pred ním; len snáh staroby ho pokrýval, nie viac zelenosť mladosti; z celého jeho bohatého života nič iné mu nepozostalo, nežli bludy, hriechy a choroba, zmorené telo a spustlá duša, prsia plné otravy a staroba plná ľútosť. Jeho pekné dni mladosti zjavovali sa mu dnes jako strašidlá a predstavilo sa mu zase to krásne, jasné rano, keď ho jeho otec prvý raz postavil na rozcestie života, kde sa z prava jedna krásna, slnečná cesta začína a vedie do ďalekej, pokojnej krajiny, plnej svetla a krás a nevinných radostí anjelských, — z ľava ale druhá cez labyrinty hriechu sťahuje do čiernej prepasti, plnej tekúceho jedu, sypiacich hadov a hustých, ošklivých výparov. — Ách, tie hady sa zavesily na jeho prsia a kvapky jedu horely na jeho jazyku: teraz vedel, kde bol. Bez smyslu a v nevysloviteľnom bóli volal hore k nebu: „Daj mi nazpät mladost moju! Oh, otče môj, postav ma ešte raz na rozcestie, už si budem ináč voliť“. Ale otec a mladost jeho boly už dávno preč. Nad kalužinami videl svetlonosov tancovať, ktoré na cinteri zase zhasly. — „To sú moje bláznivé dni!“ — vravel k sebe. Videl jednu hviezdu s posledným ligotom

padat na zem dolu. — „To som ja!“ vravelo mu jeho krvácajúce srdce a hadie zuby ľútosť zahryzaly hlbšie do rán jeho.

Rozčulená fantázia ukazovala mu blížiac sa nočné bludičky na strechách a veterný mlyn neďaleko zodvihoval svoje ramená, aby ho nimi rozmrvil, ba jedna tam oproti v umrľom domei zostala larva vzala jeho obľču na seba.

V prostred jeho krčovitého boja zavznelo zrazu jako nebeská hudba zvonenie z veže k slavnosti nového roku a zďaleka ozýval sa spev kostolný. On stál v nemom pohnutí, pozeral hore k nebesiam a na ďalekú zem a pomyslel si na priateľov svojej mladosti, ktorí boli teraz šťastnejšími a lepšími, než on, učítelia mládeže, otcovia šťastných dietok a vôbec požehnaní ľudia. „Óh, ja by som bol mohol tiež teraz tak jako vy“, — vravel si, — „prežiť v tichých snách a so suchýma očima túto prvú noc roka, keby som bol chcel, — ach, ja som mohol šťastným byť, drahí rodičia moji, keby som bol vaše novoročné rady a naučenia vyplnil“. — Keď takto rozčulý rozvažoval svoje mladé časy, ukázalo sa mu pred očima, jako by sa tá larva s jeho podobou narovnávala a dvíhala — konečne premenila sa pomocou pôverčivosti, ktorá v novoročnej noci ukazuje duchov budúcnosti ľuďom, v jedného krásneho, živého mladíka, — a jeho predošlá, kvetúca, mladá postava zjavila sa mu zase. Nemohol viac na ňu bladet — zakryl si oči, — tisíc horúcich s z prúdilo sa dolu do snáhu, volal s plačom usedavým bez potechy a bez smyslov: „Vrát sa mi nazpät, mladost moja, vrát sa mi!“

A ona sa vrátila, lebo jemu sa to len tak strašlive snívalo v noci pred novým rokom; — on bol ešte mladíkom. Len jeho poblúdenia neboly snom, bola to skutočnosť; ale ťakoval Bohu, že je ešte predsa mladý a môže sa vrátiť z ošklivej cesty hriechu a oddať sa na slnco-jasnú dráhu, ktorá vedie do bohatej zemi blahonosnej žatvy.

Vrát sa s ním i ty, mladý čitateľu, jak stojíš tiež na jeho bludnej ceste! Tento brozný sen bude kedysi tvojím sudcom; lebo jak by si niekdy tiež musel tak volať: „Vrát sa mi pekná mladost!“ — ona sa ti viacej nevráti.

Ťažkosti.

— Obrázok zo života. —

Jarné vetry vialy od západu a nosily ťažké mraky jako mokré pytle. Jedon za druhým vialy sa po nebi, zarážaly sa na horách a klesaly nižšie, tu pchaly sa do predku, tam sa kopily, tlačily, z niektorého i kvaplo.

Nevľúdne jaro. Chladno pod mrakom, a každú chvíľu prší.

Kam sa tie mraky ženú? Kam pospiecha to zamračené vojsko v tmavých pláštoch? Snáď z Nemecka tiahnu na Rusko?

Chalúčky sa už ustrojily do letného šatu, raďdie kolom stien je odobraté, už vykladajú po stranách spodné pestré suknie barvy modrej, červenej alebo šedej, všetky bielo-pruhovité a predsa je len zima.

Tráva nerastie, púčky na stromoch sa sťahujú a nechcú pustiť nedečkavé lístočky von.

Zima sa derie až do chyže a je protivná až hrúza:

Drevo je drahé, acpráve je tu všade plno rozsiahlych lesov, a keď kúpi niekto láchtor dreva, má ho jako šefranu.

Vichor sa zrazu obrátil a strašnou silou hádzal od východu všetky tie mraky zpät na západ len sa tak po

oblohe kmitalo. Všetok vetor, čo sa ho za 14 dní nahnať, chce sa za jeden deň a za jednu noc vyfúkať zo svojej ríše.

Húfy tlačily sa vonku, mačkajú sa, vzdychajú a lkajú, vietor búši na okno a hrozí prelomením. Otrásie hrebeňom krovu, zúri, jačí, šindel a dosky trhá. Zaduje do komínu a dym tlačí sa do chyže.

Dosky a šindle, sklo, slama, všetko sa točí v divnej metelici.

Po celú noc zúrila fúta búrka. Ľudia nezatvorili ani oka.

Najväčšie spusty udaly sa v lesoch. Vrcholky stromov boli obľámané, kmene vyvrátené i s množstvom hliny a kamene rozmetané.

K ranu sa vetor utíšil, nastávalo utešené rano.

S prvým šerom vedeli už v obci Iudia o veľkej spuste, ktorú «nezvaný inžinier» narobil.

Od dediny hnaly sa k lesu tlupy, mladi i dospeli, a o krátky čas vracal sa každý s nejakým brvnom alebo konárom.

Tabali koristi po lúkach i po cestách.

Ktosi naložil si takú nošu, že ho pod ňou nebolo ani vidieť. Táto živúca hromada hrnula sa pomaly k dedine a zdržovala ostatných na úzkej hôrnej ceste.

Nedočkavci poznali človeka pod kopou po ťažkom, spevavom dychu a popoháňali ho slovami: „Dedko Konopáč, choďte čerstvejšie, lebo príde hájnik! Konopáč len rýchle napred!“

„Ktože by sa tu hľa vliekol!“ volaly ostatné dievky a predbehly starca a hundraly naňho. Bežaly, čo im len mladé nohy stačily, ale upachtily sa, prekladaly nošu s ramena na rameno, oddychovali a smialy sa. Už kráčaly čo noha nohu minie a starý človek, krok za krokom dohonil ich. Čakal a nehundral že pre ne nemôže napred.

„Vidíš, Konopáč je za nami, to je stavec!“

„To, on si už niečo tiež odťahal!“

Došli domov, složili rýchlo a ubáňali zase k lesu, tešiac sa.

„Jestli je nie tam hájny, ešte niečo zdrapnem!“

Hájny tam nebol, mal mnoho ohľadky v panskom lese, nestačil sem zájsť.

„Len si, Iudia, pospešme, dokiaľ horár nepríde!“ povzbudzoval jeden druhého.

„A keby aj prišiel, veď to nenie jeho!“

„Ale keď na teba zreve, nebudeš vedieť kade máš utekať!“

Natahali dost, ešte odpoľudnia nosili, využíjúc neprítomnosť hájneho.

Doma ráždie sekali do otiopok a chalúčky obliekali sa na jar do kožucho.

Nastalo predsa jaro, skutočné, teplé jaro. Stromy rozvíly kvet cez noc a tráva na očívidom vyskakovala na zemi. Na stráňach kvitly za tri dni krásne hôrne kvety.

Vtáčstvo šviholilo o závod a kukučka dostavila sa a prespevovala sebaavedome prostý svoj a vždy pekný popevok.

Slnko vychádzalo za vrchom a že sa opozdilo za tým kopcom, teraz pospiechalo aby všetko dohonilo.

Pofabulo kríz na kostole, podívalo sa na hodiny, rozľadilo sa po dedine a hop, bolo až na siráni.

Na niečo sa vrátilo, znova si na to posvietilo, bolo mu to podivne nezvyklé. Medzi chalupami tam na vršku zabľiskly sa totiž dva bodáky, zelenavé kohútové

perá na dvoch jágerských klobúkoch a dve lesklé hlavne pušiek prechádzaly sa tam medzi lúkami.

Podivnosť takáto zaujímala i dedinčanov. Vybehli pred domky a nespúšťali s lesklých predmetov oči.

„Že oni idu hľadať ráždie!“ prehodil ktosi.

„Ja by im oči vyškríabala,“ kasal sa iný hlas.

„To, pre pár jedličiek potrebujú robiť komédiu!“

„Teraz je na to prísny trest až hrúza!“

„No, no, veď sme to nerezali, ani nesekali, sám Pán Boh to nadelil!“

Mladík jakýsi vbehol do zástupu a zvestoval im udychčane: „Idú ku Konopáčom! Hájnemu zmizol v lese celý láhtor dreva!“

„Ale Iudia! A to Konopáč?“

„Kto vie, však oni to nájdú!“

Chocholky i zbrane ztratili sa za chalupou Konopáčovou, ale sa kmitly ešte vo vrátkach a zase zašly za chlievec.

Ustrašení dedinčania vrátili sa do svojich dvorov, niektorí prehodili tu a tam vetvičku ráždia, zametali kolom stavania a boli dáko vzrušení a nepokojní.

U Konopáčov bolo ticho. Žandári mlčali, lesný tiež nemluvil, len hájny klial cez zuby do fúzov. Rezal nožom do niektorých polien pred stavaním srovnaných, prehadzoval ráždie, slamu, a vnišiel i pod kôfňu.

Vnišli do siene. Bolo ich tam plno, sieň bola malá.

Hájny vyšiel na povalu a s kliatbou vracal sa dolu. Nenašiel nič.

Vnišiel do chyže.

Konopáč sedel pri kachľach a ani sa len na hajneho nepodíval.

Na posteli kašľala stará Konopáčka a v kútku za stolom krčily sa tri malé deti.

Hájny dupal na podlahu, zkýmal, či nenie pod ňou dutina, ale podlaha bola zhníla a bolo vidieť viac hliny než dosák. Bol s rozumom u konca. Chalupa bola malá, nemala pivnice ani komory, všetko prešiel a kde nič tu nič.

„Vy ste to drevo vzali, ja viem! Kde ho máte?“

Konopáč neodpovedal a stará kašľala.

„Keď by ste u neba viseli, nedarujem vám to! Na moju dušu nie! Ja vás sprážim!“

Vyšiel z chyže a škripal zubami. Všetci sa uberali zvoľna a mlčky po lúke dolu.

Hájny pohliadol na les, kde sa mu drevo ztratilo, a nová zlosť sa ho zmocnila. Klial ustavične. O chvíľku riekol: „Ešte sa vrátim!“

„Je to marné!“ namietal lesný. „Kto vie, kam drevo ukryl!“

Hájny sa vrátil rovno do chyže.

Konopáč sedel ako prv, len sa mu svaly na tvári zatriasly. Starena nehovorila.

„Baba, dolu s tej postele! Už!“ zvolal hájny.

Starena otvorila oči a dívala sa vyjavene na hajneho, jako by nerozumela.

„No, hýbajte sa dolu, lebo vás shodím!“ rozkríkol sa hájny.

Žena zastenala, ale vidiac, že hájny hrozbu svoju hodlá previesť, vstala, horekujúc veľmi.

Hájny odhodil svrchnicu a jakýsi žoch, ktorý slúžil za plachtu a zvolal víťazne: „Aha, tu je to! Aby vás hrom... banda jedna!“

Pošiel k oknu a volal na žandárov: „Tu je už drevo!“

Všetci sa vrátili a zistili, že postel bola až od podlahy vyrovnaná z kradeného dreva.

„Ten má čuch,“ chválil jeden zo žandárov.

Hájny hromžil ustavične a brozil Konopáčovi, jako by sa do neho chcel pustiť.

Ten sebou ani nehnuť.

Lesný prehodil niekoľko polien a všetci sa mali k odchodu.

Jedno z detí vplietlo sa im do cesty. Hájny ho chytil jemne za rúčku a odviezol s cesty, rieknuce nežne: „Poď, poď chlapček, aby ti niekto nestúpil na nohu. Tak tak synku!“

Pod oknami hovorili tlumene. Jeden zo žandárov sa pýtal, jak je to s Konopáčom a či sa dá na ňom čo vziať.

„Veď má barák, vidíte shnitý. Má menej než nič. A krem toho je na chalupe dlhu. Možno, že ani jedna doska nenie jeho.“

„A čie sú tie deti?“

„Tie im odumrela dcéra. Kto vie, čo bude z nich! Tým ľuďom toto nenie hanba, pomohli si ako mohli. To sú samé ťažkosti!“ hovoril zrazu dojatý hájny.

Starena v chyži plakala a Konopáč sa zahľadel na rozhádzané drevo.

Zaslúchol posledné slová hájneho a vzdychol si pokojne.

Jos. Šir.

HOSPODARSTVO.

Jarné práce a ich výkony.

Od jary sme síce ešte ďaleko, lebo veď ledvaj sme vkročili do zimy, ešte iba teraz sa začnú tuhé mrazy a snehy a tak bude sa zdať ct. čitateľom čudným, že už ideme hovoriť o jarných prácach a o jejich prevádzaní. Zlý to ale vojak, ktorý necháva všetko na posledný okamih; kto chce vojnu vyhrať, musí sa zavčasu chystať. A tak aj my už teraz chceme pár slov prehovoriť o jarných prácach, aby ct. čitatelia mali dost času rozjímať o nich, a čo za také uznajú, že sa to u nich dá s prospechom previesť, nech sa to usilujú aj do života uviesť.

Lanské a predlanské leto a zima neboly veľmi priaznivé pre hospodárske práce; hospodári museli práce takrečeno ukradomky vykonávať pre neprihodný čas a na mnohých vidiekoch ani neboli hotoví s nimi v pravý čas. Všade bujnala burina, tak že keď sa aj mohlo v poli pracovať, všetky sily bolo potrebné na hubenie buriny obrátiť. Dôkladným oravím, riadnym valcováním pošťastilo sa pôdy aspoň čiastočne očistiť. Následkom prílišnej vlhkosti zemiaky v mnohých krajoch nielen na poli, ale aj v pivniciach zhnily. Pozemky, na ktorých sa hnilé zemiaky nachádzaly, musia byť vyčistené, vyvápnené a vysádrované (vygypsované), aby byly všeliake zárodoky pliesne a hniloby zničené a umrtené.

Dlho trvanlivá jaseň bola pre poľné práce priaznivá, dalo sa dohoniť, čo gazdovia zameškali.

Jak oziminy, hodne zavčasu zvlášte na potravné články bohatých pôdach vysiate, prílišne zbujnely, a jak neboly v jaseň za suchého počasia spasené, nevyhnutelne potrebné je, aby byly na jar ostrými bránami po-bránené, čím sa utvorená kôra rozmrví, burina zničí, a potravné látky k rastlinám pribnú. Na ťažkých pôdach majú sa oziminy vždy na jar povláčiť, kdežto na

syčkých pôdach, zvlášte jestli mrazy povyfahovaly oziminy, majú byť primerane valcované, aby sa korenky dostaly do svojej pôvodnej polohy a tak ľahko nevyšchly.

Do ozimín, zvlášte do pšenice, priskejme na jar ďateliny, ktorá dokonale byvše povláčená, z vlahy v pôde cez zimu udržanej, na jar bude mať osoh. Ponevác bolo pod pšenicu hnojené, ďatelina príjde do bujnej pôdy a poskytne hojnú úrodu.

Veľmi osožné je, aby sme na jar do ďateliny, ba aj na lúky rasce prisiali, tým dostaneme výdatnejší ztraviteľnejší, pre dobytok veľmi osožný a na doživost kráv pôsobiaci krm. Minuloročné ďateliny majú sa riadne povláčiť, aby lepšie bujnely, to samé spravme aj s lúkami, čím lepšie sú povláčené, tým dajú väčší úžitok. Krticami narýpané kopce a všetky dutiny na lúkach majú sa odstrániť.

Cez zimu nahromadený hnoj má sa vyviezť a plytko zaoarať. Krmné rastliny nesmieme odrazu jedon a ten istý deň na celé pole vysiať, lež pozemok podelme na čiastky, a čiastku za čiastkou zasejme vždy po niekoľko dňoch, čím to docielime, že krma nebude nikdy prestáta a zatvrdnutá, ale vždy čerstvá a šťavnatá.

Kde treba umelé hnojivo užívať, opatrime si tože od spoľahlivého kupca a vždy čo najlepšie. Nikdy neslobodno bezprostredne s umelým hnojivom semeno do pôdy siať, lebo pri dlbo trvajúcom suchu ľahko môže byť spálené a tak aj zničené.

Na jar orme čo najmenej, lebo jarná orba je olšvo, najlepšie je, keď sa pozemok na jar dôkladne zvláči, aby zimná vlaha nevyšla na zkazu. K siatiu berme vždy najlepšie a najčistejšie semeno, často ho zamieňajme, zvlášte zaopatrujme si semeno z hôrnych vidiekov. Čím je lepšie semeno, tým je bujnejšia a zdravšia rastlina; čím slabšie bolo ale semeno, tým slabšie výhonky, ktoré ľahko podliehajú nemociam a hmyzu.

Na jar čistme ovocné stromy. V príhodnom počasi vysádzajme nielen ovocné stromy, ale aj lesnú kultúru prevádzajme.

Vyzvanie k predplateniu!

S novým ročníkom predstupujeme pred ct. čitateľov.

Táto príležitosť veľmi sa hodí k tomu, aby sme sa obzreli na dosiaľ prekonanú cestu. A keď sa obzrieme naňu, s uspokojením môžeme predstúpiť pred ct. čitateľov našich, dobre vediac, že načo sme sa pri počiatku podujali, na tom sme vždy aj oduševnene pracovali a bez samochvály buď rečeno, aj istý výsledok, istý úspech dosiahli.

Úlohou našou bolo dobrý ľud slovenský osvietiť, a vystrihať, aby neveril tým mnohým novým priateľom, ktorí odrazu začali sa množiť, jako huby po daždi, a ktorí neprestajne dňom a

nocou hlásali, jak veľmi sa starajú o náš slovenský ľud.

Tito noví priatelia sú takzvaní «ľudári.» Faľošnosť ich sme odhalili, jasne sme dokázali, že ačkoľvek už viac desaťročia žili medzi slovenským ľudom, nikdy sa nehlásili k nemu, nikdy ani len križom slamy zaň nepreložili. Iba teraz odrazu sa stali takými veľkými priateľmi ľudu asice preto, **lebo to požaduje ich záujem.** Kto sa iba vtedy hlási k ľudu, keď to vyžaduje jeho osobný záujem, jeho osobný zisk, **ten není, nebol a nikdy ani nebude úprimným priateľom ľudu.**

Úlohou našou bolo ďalej chrániť náš, vždy vlastenecky smýšľajúci ľud pred panslávskymi agitáciami. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisťi v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už tisíc rokov bez toho, aby predtým kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet, a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral, a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlasť našu a lúbime ju aj teraz a lúbiť ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme.** Bojovali sme vždy za vlasť našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi sme požívali vždy a ich aj požívame.

A teraz sa vyskytnú jednotlivci, ktorí nás chcú presvedčiť, že bratmi našimi sú Česi, Rusi a iné cudzie národy. Čo nás do týchto cudzincov? Čo sme mali alebo máme s nimi spoločného? Vlasť? náboženstvo? reč? Ani jedno. Či nás snád podporovali, keď nás osud stíhal? Či nám pomáhali brániť vlasť našu milenú? Nie. — Nuž ako nám môžu byť synovia týchto cudzích národov bratmi? Nie sú nám oni bratmi a ani nám nimi nikdy nebúdu.

Bojovali sme oduševnene proti zavádzaniam aj panslávskych agitátorov, ktorí sa usilujú zo srdca našich vybiť horúcu lásku k našej miljej vlasti.

Sme pevne poverame na prekonanú cestu. A **ponevľak sme sa presvedčili, že cesta tá, po ktorej sme sa vydali, je pravá, budeme aj ďalej po nej pokračovať.**

Toto je náš program na budúce. Na základe tohoto prosíme o dôveru cteného občianstva, **ku ktorému sa s tou uctivou prosbou obraciam, aby nás hojným predplácaním sa na náš časopis podporovať ráčilo.**

Časopis náš, ktorý bude aj na budúce vychádzať s tak rozmanitým obsahom jako dosiaľ, **stojí ročne len 2 zl.**

na pol roka 1 zl.

na štvrt « 50 krov.

Kto sosbiera 5 predplatiteľ'ov, dostane časopis náš zdarma.

Dopisovatelia dostanú tiež zdarma časopis náš.

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny.**

V záujme dobrej veci prosíme všetkých priateľov nášho časopisu, aby ho v kruhu svojom všemožne rozširovali z jejich vidieku doposielaťnými zprávami robili rozmanitým. **Vlastenecký smer a zásady, ktoré zastávame,** zaslúžia všestrannú podporu.

CHÝRNÍK.

Všetkým našim ct. čitateľom a priateľom prajeme šťastlivý Nový rok!

Diamantová omša sv. Ota. Dňa 1. januára je tomu 60 rokov, čo terajší rímský sv. otec, pápež Lev XIII. vysvätený bol za kňaza. Z príležitosti tohto zriedkavého jubilauma po celom katolíckom svete budú sa odbývať slávnostné služby Božie v deň 1. januára. Uhorskí biskupi vydali ku katolíckemu kňazstvu pastiersky list, ktorý znie o význame jubilauma pápežovho a zároveň poukazuje na spôsob, jako sa má tento deň zasvätiť. V predvečer jubilauma bude sa všade dlhšie zvoniť a v Nový rok budú sa odbývať slávnostné sv. omše.

Knieža-primas chudobe. Knieža-primas Vaszary z príležitosti vianočných sviatkov daroval na zaokrytie chudobných detí teplými šatami v Ostrihome 200 korún. Knieža-primas dosavád daroval na rozličné dobročinné ciele 150.000 zlatých.

Smrť. Vo Važci (lipt. st.) zomrel tamojší ev. farár Adolf Okályi v 61. roku veku svojho.

Jarmok vo Zvol. Lupči. Výkladný a dobytčí jarmok vo Zvolenskej Lupči bude sa vydržiavať dňa siedneho januára. Na jarmok upozorňujeme ct. občianstvo, kupcov a predavačov obzvlášť preto, lebo v poslednom čase jarmoky vo Zvol. Lupči sú vždy a vždy živšie.

Zbraň v rukách detí. Heinrich Marzy obuvnícky učeň vo Viedni ukazoval v Štedrý večer svoj nový revolver kamarátovi Jánovi Tula. Ako tak nabytú zbraň obzerali, revolver vypálil a Tula mrtvý padol. Keď Marzy videl, aké nešťastie zapríčinil svojou nepozornosťou, zastreľil sa.

Deputácia z turčianskej stolice u ministra vyučby. Z Folkušovej bola tieto dni pod vedením kraj. vyslanca Antona *L-hotzkého* deputácia u ministra vyučby *Wlassicsa*, aby sa poďakovala, že dal minister v obci vystaviť peknú štátnu školu. Minister prijal deputáciu veľmi blahosklonne a krajinský vyslanec dr. Anton *L-hotzky*, čo rečník deputácie, v mene Folkušovanov ďakoval ministrovi, že vystavením novej školy umožnil obyvateľom, aby nielen vlastenecky cítili, ale sa i priučili štátnej reči. Minister *Wlassics* veľmi prívetive prijal poďakujúcu reč a v svojej odpovedi ubezpečil deputáciu o svojom dobropraní s tým podotknutím, že vláda si za povinnosť drží spolupracovať na tom, aby každý občan osvojil si krajinskú reč.

Nový most v Bytči. Otázka postavenia nového mostu ponad Váh pri Bytči blíži sa ku uskutočneniu. Dľa dosavadných ustálení stavba nového mostu má stáť 220.000 zl. Most postaví štát, ale stolica bude museť trovy v ráčach zaplatiť. Dôchodky na splácanie bude mať stolica zabezpečené v mýte. Stolica *trenčianska* vyzdvihne 100.000 zl. a obec *Bytča* je hotová dať ku stavaniu mostu 10.000 zl.; ostatné chýbajúce peniaze dá stolici vláda bez úrokov. Konečne bude v tejto záležitosti 2. januára rozhodnuté, do ktorého času ministerium prezre všetky plány a účty, ktoré sa na stavbu potahujú.

Honvédi odídu. Dľa chýru — jako „*Liptó*“ píše — honvédi z *Ružomberku* odídu. Pohnútkou k tomuto kroku je to, že na patričnom mieste chcú shromaždiť honvédske pluk číslo 15 v *Trenčíne*.

Obchod s dobytkom. Minister orby dovolil, aby sa z *liptovskej* a *oravskej* stolice počnúc od 10. januára bud. roku mohol vyvážať statok na trhy, ktoré sa budú odvíjať v *Uhorsku*. Ovšem bude sa to diať s podržaním všeobecných zvieraco-zdravotníckych poriadkov. Mimo *Uhorská* statok zo spomenutých stolíc vyvážať ešte neslobodno.

Či má dostať žena slúžobnú knižku. Ministromi vnútra dano bolo na vedomie, že niektoré prvostupňové vrchnosti len v tom páde vydajú slúžobnú knižku vydatým ženám, jestli proti tomu manžel nič nenamieta. Minister vnútra teraz upravil obežník na vrchnosti, v ktorom odvolávajú sa na zákon, nariaďuje, aby slúžobné knižky dávaly vydatým ženám i bez predbežného vylúčenia manžela.

Zprotivil sa vrchnosti. V *Tisovici* v *Banáte* istý *Jabub Širbu* nezaplatil daň a po sekvestrovaní mala sa previesť licitácia jeho nepohnditeľnosti. *Sirbu* ale sekvestrované veci nechcel dať odniesť na obecnú dom s stolicou napadol žandárov, ktorí pomáhali obecným sluhom. Na to jeden zo žandárov vystrelil. Za *Sirbum* stál aj jeho starší brat a tak sa stalo, že na výstrel oba bratia padli mŕtvi. Vrchnosť zaviedla prísne vyšetrovanie proti žandárom, či sa vskutku nachádzali v takom nebezpečí, ktoré ich oprávnilo upotrebiť zbraň.

Nová nemocnica v Novohrade. *Novohradská* stolica založila v *Baláz-Ďarmotách* novú obecnú nemocnicu, ktorú tieto dni slávnostne odovzdali svojmu úkolu. Nový ústav nosí meno arcikňažny *Marie Valerie*.

Shromaždenie nitrianskych hospodárov. *Nitriansky* hospodársky spolok usporiadal v *Nových Zámkoch* veľké shromaždenie, na ktoré sa dostavili okolití gazdovia vo valnom počte. Po poučných prednáškach, ktoré pojednávaly jednotlivé odvetvia poľného hospodárstva, shromaždenie uzavrelo, že gazdovia v svojom kruhu bez ohľadu na politické presvedčenie a strany vynasnažovať sa budú pozdvihnúť a napomôcť dobrobyt roľníckeho stavu.

Smrť manželky nemeckého kancellára. Manželka ríšskeho kancellára nemeckého kniežata *Hohenlobeho*, tetka nemeckého cisára zomrela dňa 21. t. m. v 68 roku veku svojho.

Vojanská disciplína. Počas výtržností v *Prabe* jeden *firer* ktorému bol dôstojník nemecky rozkázal, aby rozohnal jednu tlupu, odoprel poslušnosť tým, že odvrkol dôstojníkovi: „Rozprávajte so mnou po česky; ja len česky rozumiem.“ *Firera* za tieto slová vojanský súd odsúdil na desať rokov do ťažkého väzenia. Nešťastníka už aj odvieďli do vojanskej trestnice v *Litomericiach*.

Na každý pád chce sa zbaviť života. V *Sarvaši* *Juraj Bankó* zámožný gazda už sedemkrát chce sa zbaviť života, ale ho v tom vždy ktosi prekazil. Teraz sa mu osemnásty pokus podaril, lebo v opilom stave schytil revolver a zastrelil sa.

Krvavá pomsta. *Jána Joneka*, hájneho v *Kolečkove* *Mikuláš Príbiš* a *Juraj Dziak-Hamušín* z pomsty, že ich viackrát chytil a dal potrestať pre krádež dreva, chytili v hore a dotiaľ ho bili, pokým nevy pustil ducha. Vrahov žandári hneď lapili a odviezli do *Levoče*, kde teraz očakávajú svoj zaslúžený trest.

Žobrák zlodějom. Tieto dni *Antona Ondráčka* kováča v *Köbányi* prosil jeden otrhaný žobrák večer o almužnú. *Ondráček* zaviedol ho do jednej blízkej krémy a tam rozkázal biednemu človeku teplú večeru. Po večeri žobrák ďakujúc *Ondráčekovi* za milosrdenstvo, odprevádzal ho do jednej tmavšej ulice a keď tam boli, žobrák zahvizdnuť. Na znak vyskočil z úkrytu jeden druhý *tulák*, s ktorým potom spolu hodili kováča o zem a nabíjajú ho dobre, sobrali mu 25 zlatých, zlaté hodinky aj s retiazkou, a konečne stiahli mu oblek a obuv. *Polícia* teraz hľadá nebezpečných žobrákov.

Nešťastia v baňach. V *kamenouhelných* baňach v *Mehádii* a v *Tirnovej* udaly sa veľké nešťastia. V baňach v *Mehádii* vybuchol baňský plyn. Sedem *haviarov* zabilo, šiestich *baníkov* ale ťažko ranených vyviesli na povrch zeme. V baňach v *Tirnovej* ale srútila sa jedna skala, ktorá usmrtila jedného *baníka*.

Nevieme kde nás smrť stihne. V *Krompachu* v *kamenelome* robotník *Franc Čorba* obedoval pod jednou mohutnou skalou, keď sa táto zrazu odlúčila a zabila *Čorbu*. Robotníci keď skalú odvalili, našli už len strašne dokaličenú mŕtvolu.

Podpaľačstvo. Pekný *poľovnícky* kaštieľ v *gemerských* horách *Prehybka*, ktorého je majiteľom knieža *Filip Koburg*, ktosi podpálil. Oheň zbadali neskoro a tak kaštieľ zhorel úplne. Myslí sa, že dom podpálil jeden *raubšic*, ktorý pre podobné prečiny už viackrát bol trestaný. Škoda obnáša vyše 2000 zlatých. Vrchnosť hľadá podpaľača.

Zápas s býkom. V zápasoch s býkami ešte vždy nachodia veľkú záľubu v *Spanielsku*. Zápas pozostáva v tom, že silák rozdráždi červeným súkuom býka a potom sa snaží, aby ho zabil. Rozumie sa, pri tejto opovrhnutia hodnej zábave príde veľmi často človek o život. Teraz sa stalo v jednom *spanielskom* meste, že počas zápasu taký podráždený býk prerazil zábradlie a vrazil medzi obecenstvo a osem ľudí smrteľne ranil. Okrem toho vo všeobecnom poplachu 30 osôb bolo ťažko a asi 80 ľudí ľahšie rameno.

Krádeže. V *Hornej Štubni* a v *Malej Vieske* (*turč. stol.*) udalo sa po tieto dni viac krádeží. Žandári pátrali po zlodějovi, až ho konečne chytili v osobe *cigána Ondreja Datku*. Pokradené veci našli v jednom *humne* v *chotáre Veľkého Čepína*.

Eudové shromaždenie neodvislej strany. Neodvislá strana zvolala na druhý deň vianočný Iudové shromaždenie do Budapešti, myslia si, že bohvie koľko Iudu sa síde na to shromaždenie a tam že ten shromaždený Iud odobrí obštrukciu neodvislej stany proti návrhu vlády. Ale neodvislá strana sa špatne sklámala. Na shromaždenie nielen že neprišli z vidieku ale neprišli ani len Budapešťania a ti čo prišli predsa, boli len samí budapešťianski socialisti, s ktorými sa v poslednom čase niektorí členovia neodvislej strany začali kamarátiť. Páni neodvislí vyslanci vidiač toto svoje strašné sklamanie, shromaždenie ani len neotvorili, lebo ináč by na tom shromaždení boli prijali resolúciu socialistov a nie neodvisliakov. Socialisti sa už dávno chystali, že prekazia to shromaždenie, ktoré svolá Franc Kossuth, lebo že on nemá práva hovoriť v mene Iudu.

Veľká pravota. Naším et. čitateľom sú známe tie výtržnosti, ktoré sa udaly v horvatskej obci Sjeničaku, keď nesvedomitými Iudmi rozzúrený Iud zabil troch úradníkov mysliač, že prišli vyvesiť na kostol uhorskú zástavu a choval sa i ďalej tak vyzývave, že tam a na okolí horvatská vláda vyblásila štátárium. Záhrebský súd teraz pojednával záležitosť cez tri týždne a tieto dni vyniesol výrok. Zpomedi 36 obžalovaných súd jedenástich odsúdil na smrť, šiestich na 2 do 15 rokov do ťažkého žaláru a ostatných oslobodil zpod obžaloby. Všetci obžalovaní appellovali. — Hľa, kam zaviedli nesvedomiti agitátori úbohých Iudí.

Posledný rok pre krajičiare. Nastávajúci rok je poslednou dobou pre starý krajičiar. Minister financií vyriekol nad ním sentenciu, že tohto nastávajúceho roku zomrieť musí. Asice v smysle tej sentencie starý krajičiar možno prijať a ním platiť do 31. júla r. 1898, od toho času ale príjmu krajičiar len v úradoch a pri štátnej kasse do 31. dec roku 1899. Po uplynutí tejto doby krajičiar ztratí platnosť a bude ho možno vidieť len v múseume.

Rozmnoženie žandarmerie. Minister vnútra v porozumení s ministrom honvédstva uzavrel, že cieľom lepšieho ochránenia bezpečnosti osóby a majetku rozmnoží žandarmeriu o 107 stráž so 600 žandármi.

Nazarén samovrahom. Dosavaď myslelo sa, že žiaden nazarén nechytí zbraň do rúk. Teraz ale Ján Sáni nazarén v Temerine prerezal si žily a potom sa zastrelil z pistole. Toto je prvý pád v Uhorsku, že prívrženec nazarénskej sekty, ktorá vznikla r. 1842, spáchal samovraždu.

V hlavnom meste previedla sa reštaurácia úradníctva. Za mešťanostu bol zvolený dosavadný Ján Hal-

mos a na uprázdnené miesta za podmešťanostov Alojs Matuska a Július Rózsavölgyi.

Úplné zátmenie slnka. 21. januára r. 1898 bude úplné zátmenie slnka. K pozorovaniu tohoto prírodného javu vyslané budú vedecké výpravy do rôznych končín sveta. Zátmenie bude viditeľné v Indii, kam pôjdu dve výpravy, jedna zaujme miesto na pobreží, druhá v nútri Indie.

KU OBRÁZKU.

Na urlaube.

„Janko rychtárovie je doma“, takto šuškali si dievčence v Ozoranoch, keď v prvý deň vianočný išly do kostola na služby Božie. A Jankov príchod bol veru zvláštnou udalostou pre devy ozoranské, lebo nejedna dlho rozmyšľala o ňom keď odišiel na vojnu. A ešte jaký ruch nastal v kostole, keď švarný vojak prišiel ta po boku svojho otca. Ani jedna z dievčeniec nemohla si odopreť aby nepohliadla na Janka a nejedna pomyslela, ozaj kam pôjde Janko najprv na návštevu po poludní. A Janko, ktorý od vojska poprvé prišiel domov, aj zavítal ta, do toho domu, na ktorý najčastejšie myslel v ďalekej cudzine, a v ktorom jedno srdce bilo jemu a očakávalo ho s radosťou. Janko zastal si pred Aničku a salutoval jej po vojansky, na čo Anička s úsmevom tiež podobným pozdravom odpovedala. Radosť bola všeobecná a kalila ju len tá rozpomienka, že Janko po Novom roku zase musí k vojsku. No nič to preto, má už len sedem mesiacov do októbra, potom príde na stály urlaub a zaiste na takto rok Janko a Anička budú už sľúbenci.

K OBVESELENIU.

— Ne o č a k á v a n ý ú č i n o k.
 Otec skoro vyskočil z kože od radosti, lež zo zdvorilosti sa predsa opätne opýtal:
 — Vy ozaj pýtate ruku mojej dcéry? ... Mladý človek, ste si to rozmysleli?
 Pytač sa zamyslí.
 — Hm ... Ozaj bude dobre, keď si to ešte dôkladne rozmyslím ...
 A odišiel.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 30. decembra.

O b i l i e	Jakovf (ha hekt.)	Za 100 kilogr		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		st	do						
Čerešňa banátska	71-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4125	4175
pešťianska	71-81	13 00	13 30	Uhorská zlatá renta 4%	121 50	122 00	Pešť. uh. kupec. b.	1400	1410
stolnocelebrádska	71-81	13 05	13 35	korunová renta 4%	99 50	100 00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8400	8450
... ..	70-72	8 50	8 55	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	101 00	101 75	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	602	604 00
... ..	50-62	6 10	6 50	premlóvé úpisy	155 00	156 00	Záložné listy.		
... ..	67-64	6 20	7 40	Uhorská tiskko-segedínska po- žička 4%	139 00	140 00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99 00	100 00
... ..	64-61	8 50	9 50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	121 50	122 50	Uhorského úver. záložného ús- tavú 4 1/2%	100 00	101 00
... ..	39-41	6 20	6 40	vyvážkové úpisy 4%	101 00	102 00	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	122 00	123 00
... ..	73	4 60	4 75	Spooločná požička v beľ. penia- zoch 4 1/2%	102 00	102 50	Peniaze.		
... ..	—	5 00	5 10	Žreby.			Cisársky dukát	5 71	5 75
... ..	—	13 00	13 50	Spolku „Jo egiv“	3 50	3 80	Dvadsať-frankovník	9 52	9 56
... ..	—	48. —	52. —	Uhorského „Červeného križa“	8 00	8 50	Nemecká ríšska marka	58 87	59 07
... ..	—	28. —	31. —	Rakúskeho	19 20	19 70	Striebro	—	—
... ..	—	52 00	53 50	Basilika	6 30	6 80			
... ..	—	53 00	54 50						

Kuľtličiaren Viktora Hornyánskeho v Budapešti.